

érdekképviseleti jogszabályozás is történjen. Ezért ezt a munkát joggal nevezhetjük úttörőnek is. Az volt a célunk, szándékunk arra irányult, hogy az új törvény teljes egészében idomuljon

jogrendszerünkhöz, ugyanakkor ne sértse a honvédség speciális érdekeit és ennek a foglalkozásnak sajátos szabályait.

K. T. I.

Egy életút állomásai

PROLÓGUS

L akóhelyem havilapjában bukkantam a hírre: *Dezső Lajos* a község 84. évében járó nyugalmazott iskolaigazgatója doni naplójával *második helyezést* ért el egy országos honismereti pályázaton. Lapszerkesztői énem által sarkallva mutatkoztam be neki egy rendezvényen, átadtam névkártyámat, és kértem: juttassa el hozzám háborús visszaemlékezését, alkalmasint részletet közölnék belőle az *Új Honvédségi Szemlében*.

Néhány hét múlva levelet kaptam Lajos bácsitól.

„Kedves Őrnagy Úr! Legelőször is elnézését kérem, hogy az öregek ünnepején, amikor találkoztunk, letegeztem. Civilben volt és csak otthon olvastam a névjegyén, hogy őrnagy. Én hivatásos századosként szolgáltam, de az ötvenes években lemondattak rendfokozatomról, úgyhogy most csak honvéd vagyok. Remélem, elnézi ezt a helytelen viselkedésemet...

Találkozásunk alkalmával közölte, hogy szeretné elolvasni Haborús emlékeim című könyvemet. Ha őrnagy úrnak nem lenne kellemetlen, kérem, látogasson meg bennünket. Beteg feleségemmel és bennünket gondozó lányunkkal, aki már szintén nyugdíjas, élünk a tanítói szolgálati lakásban, immár 35 éve.

A 84. évemet taposom. Szeretném, ha visszakaphatnám a rendfokozatomat és századosként halnék meg...

A viszontlátásig szeretettel köszönti:

Dezső Lajos”

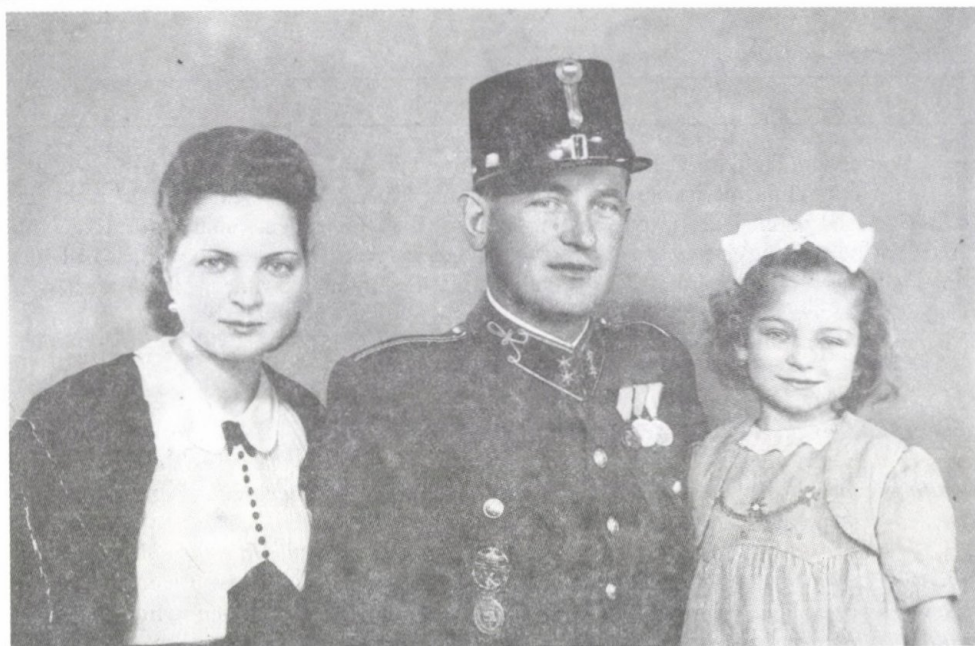
A levél alaposan felkavart. Lehet így is becsülni, szeretni az egyenruhát, a rendfokozatot....

NOSZLOPTÓL DIÓSDIG

Diósd, Gárdonyi Géza utca. Az iskolával egybeépített kétszobás tanítói szolgálati lakás „nappalijában” ülünk a nyugalmazott tanítóval. Lajos bácsi korát meghazudtolóan energikus, az egészsége rendben. Még ma is aktív, sakk-szakkört vezet az iskolában. A kanapé mellett pianinó, kották, és könyv, könyv mindenütt. Több száz dalt komponált, zömének ő írta a szövegét is. Vörösbort tölt, aztán „mesél”...

1909. szeptember 28-án születtem *Noszlopon*. Apám tanító volt és kántor, ő Szentgálról származott. Anyám szülei és ősei Csöglén laktak. Mivel öcsém, Béla igen hamar született utánam, édesapám szülei, akik Pápán éltek, elvittek magukhoz és végig ők neveltek. Elemi iskoláimat a Pápa melletti Bánóczi pusztán levő iskolában végeztem,

ahol Jolán néném, apám testvére volt a tanítóm. Amikor elvégeztem az elemi, a *Pápai Református Főgimnázium*ba mentem tanulni. A latint meg a németet nem nagyon kedveltem, de a matekot annál inkább, aztán meg a sakkot. Egyszer Pápán átutazott Maróczy Géza híres magyar sakkmeister és sok táblán egyszerre szimultáns játszott. Moravec Károly kedves tanárom elvitt engem is, és mind a ketten játszottunk Maróczy ellen. Az összes táblán csak két döntetlen született és azt mi értük el a tanárossal. Ez igen nagy lökést adott a sakkozáshoz. Már 3. gimnazista koromban a gimnázium sakkbajnoka lettem.

Pápán végeztem a tanítóképzőt is. Itt a sakk mellett a céllövészetben is bajnok lettem. Hálásan emlékszem Sággy Tamás kedves tanáromra, aki megszerettette velem a magyar verstant és történelmet, Juhász Imre tanárom meg a matematikát. Rendszeresen atletizáltam is, a súly, a gerely, a diszkosz volt a kedvencem.

1930-ban kaptam meg a *tanítói diplomámat*. A Sárbogárdhoz tartozó *Töbörzsök pusztán* tanítottam, részben osztott iskolában, 3 osztályt egyszerre. Imádtam a gyerekeket, szüleik szegény urasági eselédék voltak a közeli majorokból.

1931–1932-ben a *karpaszományos önkéntesi iskolát* kiváló eredménnyel végeztem el Székesfehérváron. 180 jelölt közül az első tízben benne voltam és mi kaptuk meg legelőször a hadapródormesteri rangot.

1936-ban mint zászlóst hívtak be gyakorlatra a sárbogárdi zászlóaljhoz. 1938-ban elvégeztem az alosztályparancsnoki tanfolyamot. Ekkor lettem hivatásos katona, *hadnagy*. 1942-ben már *főhadnagyként*, századparancsnokként, sőt több hónapra keresztül zászlóaljparancsnok helyettesként tevékenykedtem. 1942-ben került a zászlóaljhoz parancsnoknak *Variházy Oszkár* alezredes. 1943. május 29-én küldött ki Variházy a frontra, 1943. augusztus 1-jén *századossá* léptettek elő. 1943 őszén súlyosan megsebesültem. Szerencsére a golyó a nyakamban lógó gázálarc szűrőbetétjén ment keresztül, és a lelassult lövedék már nem érte el a forgócsontomat, mert ha csontot ér, akkor ott maradtam volna. Felgyógyulásom után újból szolgálatra jelentkeztem. 1944. október

15-én a 93/III. újonckiképző zászlóaljhoz osztottak be századparancsnoknak. A ki-nevezett zászlóaljparancsnok nem érkezett meg, így a zászlóalj rám maradt. Gyalog, majd később vonaton *Dániába* vezettem az alegységet. Ott folytattuk a kiképzést 1945. május 8-ig, a kapituláció napjáig. 1945 májusától 1946. május 25-ig voltam angol fog-ságban *Unnában*, akkor hazaszállítottak.

1935-ben nősültem: *Polgár Jolán* okleveles tanítónőt vettem feleségül. 1936-ban született *Gizella* kislányunk. Hazaérkezésem után szüleinkhez mentünk, mert a sár-bogárdi tiszti telepi lakásunkat teljesen kifosztották. Kis Dániel sárbogárdi református lelkész segítségünkre sietett, és arra kért, hogy maradjunk Sárbogárdon, hagyjam ott a katonaságot, iskolaigazgatót csinál belőlem, és nyugodt életünk lehet családommal együtt. *Én azonban katona akartam maradni*. Levelet írtam Variházy ezredesnek, és kértem a segítségét a leigazolásához és esetleges alkalmazásomhoz. Válaszában közölte, hogy sajnos engem mint katonát nem alkalmazhat, mert az oroszok ellen harcoltam, magas kitüntetést is kaptam ezért, próbáljak a polgári állásban valahol elhelyezkedni.

Variházy ezredes levele Dezső Lajosnak

Pápa, 1946. június 19.

MAGYAR I. HONVÉD GYALOGHADOSZTÁLY PARANCSNOK

Kedves Barátom!

Leveledet megkaptam és bizony nem nagyon értem, hogy mit kellene tennem. Ugyanis mi magunk is most foglalkozunk a „B”-listához szükséges kérdőívekkel, és azt a részt, amit te velem kívánnál kitölteni, a közvetlen előljárónak kell kitöltenie, én pedig már 1944. óta nem vagyok a te közvetlen előljáród.

Ilyenformán, bármennyire tudom is, hogy milyen derék, jól képzett, szorgalmas, alárendeltjeidet szerető katona voltál, ebben a tekintetben nem állhatok a rendelkezé-sedre, mert teljesen hatáskörömön kívüli esik.

De éppen mert mindig nagyra becsültelek, jó katonának és minden jobboldali mozgalomtól távol állónak ismertelek, őszinte érzelmeimről a mostani helyzeten csak úgy tehetek bizonyosságot, ha feltárom előtted, hogy teljesen valószínűtlen az, hogy beosztást kaphass. Ugyanis a Szövetséges Ellenőrző Bizottság a nyugatra távozott tisztek beosztásához nem járul hozzá és így teljesen reménytelen, hogy azok a tisztek, akik az ország határát nyugat felé elhagyták, a honvédségbe visszakerüljenek. Ezért csak egy baráti tanácsot adhatok: minél előbb helyezkedjél el és keress valami munkát, mert különben mások foglalják el előtted a helyeket és nem marad semmi számodra.

Lehet, hogy nem ezt a nyers őszinteséget vártad tőlem, de hidd el, ezzel teszek leg-inkább bizonyosságot arról, hogy a sorsod alakulását a szívemen viselem. Meg lehetsz győződve arról, hogy mindent elkövetnék, hogy megszerezzelek magamnak – ha erre a legkisebb lehetőség is volna.

Remélem a közeljövőben találkozom Veled, mert készülök Sárbogárdra, akkor szóban többet mondok.

Feleséged Őnagyságának kézcsókomat jelentve a régi barátsággal köszönt és szívből üdvözöl

Variházy ezredes

Ekkor megpályáztam a vaskúti református kántortanító állást. Megválasztottak és 1947 márciusától mint tanító, majd 1948. júniusától, mint állami iskolai igazgató szolgáltam. Sajnos nem volt nyugalmam, mert a múltam miatt az ÁVO állandó ellenőrzése alatt álltam. Minden héten berendeltek Bajára, megvárattak, önéletrajzokat írtattak velem, kérdéseket tettek fel.

Sápa, 1946. június 19. --

MAGYAR I. HONVÉD GYALOGHADOSZTÁLY
PARANCSOK

Kezves Barátom!

Érkeledet megkaptam és bizony nem vagyok
éltém, hogy mit kellene tennem. Képpis mi magam
is most kénytelenül a D^o britáknak kitéve kérés
ikkal is ott a rész - amit Te velem kérésimél
kötöttetvi a követlen előjáróval kell költözt
nie, én pedig más 1944. óta nem vagyok Te
követlen előjáróval.

Elgondolom a Rendszeres Tudom is, és
múgya elvél, jól képzett, végzettség, alárudatit
kerülő katona mellett is, ebben a helyzetben
nem állhatat rendelkezésére, mert a teljes
kötés körömei kívül esik.

De igen most mindig nagyra értékellek
is katonaival is minden feltételi nagy kété
színel állóval ismertel, óvinté érdekében
mostani helyzetben csak egy tételt ism
gat, ha feltételek elvél, hogy teljes körű
múgya ar, hogy kerületi kérések. Képpis
a követlen előjáró (Mint az a nyugat
kötés mellett kerületi nem járul kérés
és így teljes körű kérésben ar, hogy az a

Értés, arán az ország határait nyugat felé.
elkapták a horvátok és vissza kerültek.
És ezt csak egy barátom tudta adhatni, - az
előbb helyeskedésül el is keress valaminek
mert a költészetet mások fájálatul el elöttek a
helyet is nem marad semmi kéremre.

Lehet, hogy nem ert a nyers érzékelését
vántad főleg, de hidd el csak tenet
két kéremre azt, hogy az a kéremre
sőt a kéremre is kérem. Így lehetre
arról, hogy mindent elhővétel, hogy
szereket megajánl - ha erre a kéremre
lehetőség is van.

Kérem a köztel jövőkön a kéremre
Veled, mert kéremre a kéremre,
- kéremre kéremre is kéremre.

Felcségek a kéremre kéremre
mat jelentve a kéremre kéremre
é, kéremre kéremre

Várhatóan

Jessé Lajcs kéremre
kéremre kéremre

Feleségem súlyos asztmája miatt kértem, hogy helyezzenek át Pest közelébe, hogy feleségem orvosi, kórházi ellátását biztosítani tudjam. Így kerültem 1951 januárjában Úllőre, mint iskolaigazgató. 1957 februárjában megint elvitt az ÁVO.

1957. április 18-án bocsátottak ki a Markóból. Vörös ügyész leíratott az irodájába a III. emelet 4-es számú cellából, amelyben több mint két hónapig voltam bezárva, mindennemű megokolás vagy vád nélkül.

Nagyon barátságosan fogadott és elnézést kért tőlem, hogy nem vehette elő előbb az ügyemet, mert sokáig betegen feküdt. Mikor felgyógyult, akkor kiment Úllőre és személyesen hallgatta ki az ügyben szereplőket, tanítványaim szüleit. Bebizonyosodott, hogy én az 1956-os eseményekben fegyveres erőszakot nem alkalmaztam senki ellen, fegyverem se volt. Inkább *azon igyekeztem, hogy a tanítványaimat megóvjam minden veszedelemtől, esetleges gyerekes lelkesedéséből*, mert a falu közepén a Monor–Vecsés felé vezető úton vagy 40 orosz páncélos állt napokon keresztül.

Az oroszok komáztak a gyerekekkel, nem bántották őket, sőt megengedték nekik, hogy felmásszanak a tankokra. Amint ezt megtudtam, azonnal végigjártam a tankokat és hazaparancsoltam a gyerekeket. Az igaz, *a forradalom alatt nem tettünk lakatot a szánkra, bizony sokan nagyon örültünk az októberi fordulatnak. Meg is hurcoltak, 4 napig vallattak, vertek, majd több mint 2 hónapig benntartottak.*

Amikor 1957. április 18-án kinyílt előttem a Markó kapuja, nagy volt a boldogság, folytattam az előbbi életemet mint igazgató és feleségem ápolója. Egy darabig békén is maradtam. Egyszer csak behívtak a Budai Járási Kiegészítő Parancsnokságra. Egy hétfői napra, reggel 8 órára rendeltek be. Megdöbbsentem, mi lesz ebből megint. Igazgatói munkámat ideiglenesen átadtam helyettesemnek, megkértem a szomszédokat, hogy időnként nézzenek rá a beteg feleségemre, aztán jelentkeztem a kiegészítőnél.

Ott mindjárt azzal fogadtak, hogy csak fél 12-kor kerül rám a sor, addig ott ácsorogtam a folyosón. Senki nem szólt hozzám egy szót sem. Mikor végre behívtak, közölték velem, hogy írjam meg az önéletrajzomat, de nagyon pontosan, különös tekintettel a háború alatti viselt dolgomat, majd még pontosabban az októberi „ellenforradalom” alatti viselkedésemet. Aztán egy négyoldalas ívet adtak, tele kérdésekkel, s azokra is felelnem kellett. Mindenre kíváncsiak voltak, igazoltak-e a háború után, hol harcoltam az oroszok ellen, milyen beosztásban. Ez a kérdezősködés eltartott 1 óráig, akkor szó nélkül elbocsátottak.

Nyugodtan dolgoztam tovább, de pénteken megint érkezett egy behívó a következő hétfő reggel 8 órára. Tökéletesen *megisméltődött az előző hétfői tortúra*. És így ment vagy hat héten keresztül. A második hónap végén az egyik hétfői napon, megint csak ott rostokoltam a kiegészítő folyosóján, amikor egy őrnagy ment el mellettem. Megkérdeztem, mondja meg őszintén, mit akarnak velem? Meddig fognak még zaklatni? Sokáig hímelt-hámolt az őrnagy. Mondott ő mindent, hogy nem tudják, mit csináljanak velem. Azt mondta, hogy mint tartalékos tisztet is időnként be kell hogy hívjanak a gyakorlatra, de elképzelni sem tudja, hogy milyen beosztásba. Rajparancsnoknak mégse oszthatnak be, századot meg már nem adhatnak a kezembe. Mert az elméleti képzésen nekem nem szabadna beszélnem a háború alatti oroszok elleni harcokról, mikor az oroszok a mi felszabadítóink. Aztán igen magas kitüntetésem is volt, és az angol hadifogság is igen rossz minősítés.

Végül kibökte az őrnagy úr: *azt tanácsolja, mondjak le a rangomról, és azután szavát adja, hogy senki sem fog tovább zaklatni*. Meghökkenstem erre a javaslatra. De aztán figyelembe véve a polgári foglalkozásomat, amiből élünk, és különösképpen a súlyos betegségben szenvedő feleségem sorsát, mondtam az őrnagy úrnak, hogy elfogadom, ha ő ezt javasolja. Megígérte, ha aláírom a lemondást, többet nem fognak

zavarni. *Nem szóltam már semmit, mint akit megvertek, szó nélkül aláírtam. Baka lettem ismét.*

Azóta itt élünk Diósdon. Huszonkét éve vagyok nyugdíjas. Még ma is tanítok, úgy érzem, szeretnek, megbecsülnek a községben.

Összekészítettem a katonai múltammal kapcsolatos összes igazoló okmányt. Elküldöm, hátha kegyes lesz hozzám a sors, és visszakapom századosi rangomat, amelyről családom nyugalma érdekében kényszerültem lemondani...

EPILOGUS

A Honvédelmi Minisztérium Rehabilitációs Bizottsága javaslatára a honvédelmi miniszter *Dezső Lajost* 1993 márciusában *alezredessé léptette elő*.

Diósd önkormányzata *Dezső Lajos* nyugalmazott iskolaigazgatót 1993 szeptemberében a község *első díszpolgárává választotta*.

Lejegyezte: *KISS ZOLTÁN* őrnagy

AVIATOR
INTERNATIONAL

Az Aviator International
magyar nyelvű egyetemes repülési magazin

(mely tavaly óta kéthavonta, 1994-ben havonta jelenik meg)

1993/5–6 számának tartalmából:

- * THE INTERNATIONAL AIR TATTO '93
- * AEROSALON '93 PÁRIZS ROTTER LAJOS
- * CÉLPONT LIBIA
- * HŐLÉGBALLON-KATASZTRÓFA AUSZTRIÁBAN
- * HE-46
- * MEDDIG HASZNÁLHATÓ EGY JU-52
- * JAK-18
- * MIG-29 ELSŐ KÉZBŐL

Postacím: 8206 Veszprém, Pf.: 860
Telefon: 88/327173, 1/155 5397; Fax: 88/327178

Gondolatok a magyar hadtudomány fejlődési irányairól

Alapvetően, néhány meghatározás kivételével, egyetértek Kovács Jenő elemző, értékelő megállapításaival („Az új magyar hadtudomány gyökerei, fejlődésének szemléleti problémái” Új Honvédségi Szemle 1993/6.), amelyeket a hadtudomány jövőbeni fejlődése szempontjából tett. Elfogadom részben azokat a feladatmeghatározásait, amelyekben a fejlődés alapirányait látja.

Szeretnék csatlakozni okfejtéseikhez részben kifogásaimmal, részben pedig kiegészítéseimmel. Nyilvánosság elé kívánom támi mindezt olyan célkitűzéssel, hogy talán segíteni tudok az új, a magyar történelmi, hadtörténelmi gyökerekből fakadó és táplálkozó, a külföldi tapasztalatokat is figyelembe vevő és felhasználó, a jól értelmezett „független-önálló” hazai hadtudomány megteremtéséhez, fejlesztéséhez.

A hazai hadtudomány jövőbeni fejlődése, az „alapirány” helyes meghatározása attól is függ, tudunk-e szakítani az elmúlt kétpólusú vilárendszerben kialakult és nálunk is meghonosodott katonafilozófiával, az akkori politikai fel fogást tükröző és érdekeket követő – kiszolgáló – agresszív vonásokat tartalmazó hadtudománnyal. Attól is függ, hogy mindezek után elővesszük, elveszik, le tudjuk, le tudják-e emelni a könyvtárak polcairól az érintettek azokat a könyveket, amelyek hűen tükrözik a magyar nép több mint ezeréves történetét, amelyet itt a Kárpát-medencében élt át. Ha ezzel párhuzamosan hadtörténelmünket is tanulmányozva levonjuk a megfelelő következtetéseket, már megközelítjük a feltett kérdésre adandó válasz egy részét.

Kovács Jenő elemző-értékelő és feladatmeghatározó okfejtésében a porosz, az osztrák, a német, az angol és az amerikai, továbbá az orosz és a szovjet hadtörténelmi és hadtudományi példákat ragadja ki. Ezért nagymértékben kifogásolom és nem értek egyet azzal, hogy teljes egészében – legalábbis ezen írásában – megfelel a magyar hadtörténelemtől és hadtudományról.

Ha tovább keressük a gyökereket, Hamiból a jelen és a jövő magyar hadtudományát táplálni akarjuk, akkor szakítsunk végre rossz szokásainkkal. Ne csak Keletre, ne csak Nyugatra tekintsünk és várjuk minden problémánkra a megoldást. Maradjunk hazai földön, merjünk végre magyarnak lenni, saját múltunkból, történelmünkéből is táplálkozni. Merjük vállalni és azt az óriási lehetőséget kihasználni, hogy most alkalmunk van együttesen munkánkban alkalmazni a szentistváni örökséget és intelmeket, a magyar reformkor szellemiségét és a kiegyezés útmutatásait.

Véleményem szerint elő kell vennünk Zrínyi Miklós hadtudományi munkásságát. Tanulmányozni kell és alapnak tekinteni. Tanulnunk kell gondolkodásmódjából. Használjuk fel történelmünkéből hazánk, népünk sajátosságait, s mindezt ötvözzük a Nyugat és Kelet tapasztalataival, útmutatásaival, alkalmazzuk azt jelenünkre és így alakítsuk ki, tegyük egészzé önmagunk hadtudományát. Alkalmazzuk ennek eredményeit elméleti és gyakorlati tevékenységünkben egyaránt, ahogy ezt Zrínyi is tette. Az ő fő célkitűzése az ország védelme volt. Ma is ez a feladatunk.

Kétségtelen, nem könnyű a mai hadtudomány dolga, s nem csak a hazainak. Hiszen akár Nyugat, akár Kelet felé megyünk, mindenütt azt tapasztaljuk, hogy meg kell újulnia. Mind-egyiknek alapvető feladata figyelembe venni az új világpolitikai feltételrendszert, a kétpólusu világ megszűnését, amely a keleti bolsevista diktatúrák összeomlásával, a Szovjetunió felbomlásával alakult ki. Ezt annál is inkább meg kell tenni, mivel a *múlt történelmi és hadtörténelmi eseményei egyértelműen bizonyítják, hogy egy adott ország, térség és kontinens politikai, gazdasági, kulturális, emberjogi, nemzeti és helyzeti, katonapolitikája, a tudomány és a technika fejlettsége meghatározó szerepet képviselt és követelt magának a hadtudomány alakulásában, fejlődésének irányában.*

Az előzőekben azt állítottam: nem könnyű a mai hadtudománynak. Anélkül, hogy ellentmondásba keverednék önmagammal, ezen állításomhoz hozzá kell tennem, hogy nem is olyan nehéz és bonyolult. Igaz, sokat kell dolgozni. Elkell felejtetni a múlt egyértelmű diktatorikus, agresszív-offenzív hatásoktól átítatott és idegen hatalomtól (SZU és VSZ) vezérelt elveket, nem kizárva a harcászat átalakítása közben (ahogyan ezt Kovács Jenő is írja) ezen tudomány jeles értékeinek felhasználását. De megvannak a jelenkor s köztársaságunk alkotmányából, a többpártrendszerű parlamentáris demokráciából fakadó azon eszközök, amelyek segítségével a tudomány megtalálhatja a helyes utat. Elsőrendű segítőeszközként kell figyelembe venni az országgyűlés két határozatát – a Biztonságpolitikai alapelveket és a Honvédelmi alapelveket –, amelyek rögzítik köztársaságunk ez irányú állásfoglalásait és kifejezik egyértelmű politikai hitvallását.

A hadtudománynak – annak minden szintjén – tanulmányoznia és látnia kell a mai kor jelenségeit, amelyek országunkon belül, valamint Közép- és Kelet-Európában az elmúlt években kialakultak

és kialakulóban vannak. Mélyrehatóan kell tanulmányozni azt a politikai térképet, amely újrarajzolódott, s azt a tényt, amilyen geopolitikai helyzetbe került Magyarország. Vizsgálni kell azokat a politikai, gazdasági, pszichológiai, kulturális, katonapolitikai stb. feltételeket, melyekkel a közvetlen szomszédos országok rendelkeznek. Elemezni kell ezt a politikai irányzatot, mely az „új” Európában napjainkban van kibontakozóban, a „nagy célkitűzés”, az Európai Unió érdekében. Nem lehet figyelmen kívül hagyni Magyarország, a közép-, és kelet-európai országok célkitűzéseit sem: „integrálódni Európához – csatlakozni a NATO-hoz”.

Természetes, hogy mindezen kedvező helyzet értékelése mellett látni és értékelni kell azokat a *nem kívánatos jelenségeket* is, amelyek hatnak ránk a nyugati országok magatartásából. Továbbá azokat a veszélyeket, amelyekből már most is fegyveres harc keletkezett a volt Jugoszlávia területén és Kelet-Ázsia országaiban, s amelyekből esetleg újabb fegyveres konfliktusok, agressziók alakulhatnak ki.

Nem ismerem „A hadtudomány értelmezése” című konferencián elhangzottakat. De az elmúlt idők eseményei alapján, valamint Német András és Kovács Jenő (Új Honvédségi Szemle 1992/10. és 1993/6.) és mások megjelent írásait tanulmányozva úgy értékelem, hogy a mai hazai hadtudomány akkor cselekszik helyesen, ha kialakítja új filozófiáját, fundamentumának Zrínyi Miklós hadtudományi munkásságát tekinti. Figyelembe ajánlom azokat a következtetéseket és tennivalókat, amelyeket Kovács Jenő okfejtésében az elmúlt évszázadok-évtizedek háborús, a fegyveres küzdelemre való felkészülés és végrehajtás folyamatában a különböző hadvezérek, hadtudománnyal foglalkozók munkáinak elemzése során leírt. Mind-ezeket kiegészíteném azon véleményem-

mel, hogy a *stratégia-alkotás folyamán a gondokat a jelenlegi helyzetben a hadászat „direkt” és „indirekt” irányzataiban, a „nagy” és a „katonai” stratégia megalkotásában való elmélyüléssel – melyet ő főfeladatként jelöl meg – elsősorban Magyarország, de a térség és Európa jelenlegi helyzetének tükrében kell megoldani.* Másrészt itt is alapvetően kell figyelembe venni biztonságpolitikánk és honvédelmünk alapelveinek követelményeit, annak gyakorlati megvalósulása érdekében.

Mindezen feladatok megoldása után, azt hiszem, a legsürgetőbb: a védelmi koncepció kidolgozása; az ezen nyugvó, bizonyos fokig új védelmi harcéljárás megalkotása a jó értelemben vett – az alapelveinknek megfelelő – „indirekt” hatású hadászat belüli harcászati (hadműveleti művészet) szinten, amelynek „a direkt” határokat kell alapul vennie, de magában kell foglalnia a deffenzív feltételeket, követelményeket.

A fentiek alapján a továbbiakban is vizsgálni kellene az MH, a magyar véderő jelenlegi helyzetét, és levonva a következtetéseket kialakítani a további tennivalókat. *Az így kapott eredmények alapján az is tisztázódna, hogy a jelenlegi vezetési struktúra és annak belső tartalma mennyire alkalmas a fenti feladatok megoldására.*

Ismételten visszatérnék Kovács Jenő okfejtéseire. Felhívja a figyelmet térségünk esetleges jövőbeni helyzetére, célozva a „partizán-, polgárháborús hadviselés” tanulmányozására. Elképzelhetőnek tartom ennek szükségességét is, de úgy, hogy *itt is a honi hadtörténelmi példák-ból-tapasztalatokból induljunk ki.* Vegyük alapul az ilyen tartalmú hadviselés módjait a török hódoltság idején, a „hajdúk” és „kurucok”, a 1948-as szabadságharcosok és nem utolsósorban az 1956-os forradalmi csapatok tevékenységét.

Az elmúlt évtizedek, de napjaink tapasztalata alapján is javaslom a tudományoskodás helyett a tudományt művelni, elméletieskedés helyett elméletet kialakítani. A túlzott világméretű gondolkodás mellett a hazai, a térségbeli problémákkal többet és konkrétabban foglalkozni.

Kerülni kellene a tudományos munkák önmagukért való voltát. Vagyis olyan feladat-feladatok elvégzésére érdemes igazán vállalkozni, melyeket a legfelsőbb vezetési szinttől az alegységekig a gyakorlatban is alkalmazni tudnak. Törekedni kellene a tudományos munkába minél több – a gyakorlati életben jártas – csapattisztet bevonni. A különböző konferenciákat, legalábbis azok egy részét a vidéki helyőrségekben az ott dolgozó csapatparancsnokok, tisztek részvételével szükséges megtartani.

Két kérdést szeretnék még az illetékeseknek feltenni. Vajon a Magyar Hadtudományi Társaság elnökségének van-e kialakított, kidolgozott feladatterve, célkitűzése? Ehhez a kérdéshez tartozik, hogy van-e, ha igen, milyen kapcsolata más tudományos társaságokkal, például a HM Stratégiai és Védelmi Kutató Intézetel, a Biztonságpolitikai és Védelmi Kutatások Központjával, stb.? A másik kérdés: vajon a hadtudomány mennyire ismeri a HM, az MH Parancsnokság, a vezérkar elgondolását az MH átalakításával és fejlesztésével kapcsolatosan. Hogyan iktatta programjába az ebből őt érintő feladatokat, hogy kívánja feldolgozni a biztonságpolitikai és honvédelmi alapelvekből, majd a „honvédelmi törvény”-ből reá eső tennivalókat? Ha ezen kérdésekkel valakit vagy valamilyen szervezetet, intézményt megbántottam volna, előre is megkövetek mindenkit.

Összegezve gondolataimat: A két-pólusu világ megszűnése, a politikai térkép újrarajzolódása után (ahogyan azt már említettem és mindenki számára ismeretes), hazánknak új geopolitikai helyzetbe kerülésével megváltozott